

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 131/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o., Rastislavova 104, Košice, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 313/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 313/1994 p o r u š e n é b o l i .

2. Obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 585,75 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatpäť centov), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokátky JUDr. Ivety Rajtákovéj, advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 131/2018-9 z 8. marca 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť obchodnej spoločnosti TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o. (ďalej aj „s'ťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 313/1994 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu s'ťažnosti predovšetkým vyplynulo:

«... Na Okresnom súde Košice I sa vedie pod sp. zn. 15C/313/1994 konanie, v ktorom sa žalobcovia, pôvodne žalobou podanou dňa 12. 5. 1994 domáhali odstránenia

stavby vo vlastníctve žalovanej v 1. rade. V priebehu konania žalobcovia upravili svoj návrh tak, že v prípade, že odstránenie stavby nie je účelné, žiadajú zriadiť vecné bremeno na ich ťarchu v prospech žalovanej v 1. rade. V priebehu konania žalovaná v 1. rade Telovýchovná jednota Východoslovenské železiarne Košice previedla nehnuteľnosti, ktorých sa konanie týka kúpnyimi zmluvami na sťažovateľku. Žalobcovia v súvislosti s tým, zmenili návrh a dožadujú sa zriadenia vecného bremena na svoju ťarchu v prospech žalovanej v 1. rade, žalovaného v 2. rade - [REDACTED] a žalovanej v 3. rade - sťažovateľky. Súd pripustil zmenu návrhu a sťažovateľka je účastníčkou konania (teraz stranou sporu) v predmetnom konaní od 17. 6. 2004.

... Porušenie práva žalovanej v 1. rade na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 15C/313/1994 už bolo predmetom konania pred ústavným súdom. Ústavný súd svojim nálezom sp. zn. II. ÚS 284/08 zo dňa 27. 11. 2018 [dňa 27. novembra 2008, pozn.] rozhodol tak, že namietané práva žalovanej v 2. rade porušené boli...

... Napriek uvedenému, konanie, ktoré začalo v roku 1994 nie je ani po 23,5 roku od jeho začatia a ani po 9 rokoch od vydania označeného nálezu ústavného súdu právoplatne skončené.

... Už v náleze sp. zn. II. ÚS/284/08 zo dňa 27. 11. 2008 ústavný súd skonštatoval:

„Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore v podstate nečinný. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 15C 313/1994 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť jeho sporadické úkony (nariadenie pojednávania po 6 rokoch, nariadenie znaleckého dokazovania po viac ako 10 rokoch atď.).“

... Napriek uvedenému konštatovaniu ústavného súdu konanie nie je ani po viac ako 9 rokoch od vydania nálezu ústavného súdu obsahujúce toto hodnotenie ústavného súdu právoplatne skončené.

V konaní trvajúcim viac než 23,5 roka, v ktorom je sťažovateľka účastníčkou konania (stranou sporu) bol vynesенý jediný prvostupňový rozsudok. Znalecké dokazovanie, bez ktorého celkom zjavne nebolo možné vo veci rozhodnúť, bolo nariadené 26. 4. 2016,

teda po takmer 22 rokoch od začatia konania. Pre sťažovateľku je pritom rozhodnutie v predmetnej veci doslova existenčnou záležitosťou, keďže sa týka otázok, či sťažovateľka bude súdom zaviazaná na úhradu náhrady za zriadenie vecného bremena, ktoré so zreteľom na skutočnosť, že sa nehnuteľnosti nachádzajú v centre Košíc, môže mať pre sťažovateľku likvidačný charakter.

... Sťažovateľka považuje za primerané, aby jej bolo v tejto veci priznané finančné zadosťučinenie.

... Sťažovateľka je presvedčená, že doba, ktorá uplynula od začiatku konania až doposiaľ, teda doba viac než 23 rokov, z čoho ja sťažovateľka účastníčkou konania viac než 13 rokov, je neprimerane dlhá, ničím neospravedlniteľná a nezdôvodniteľná a v podstatnej miere ju spôsobil Okresný súd Košice I svojím postupom.

... Postupom Okresného súdu Košice I bolo porušené právo zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a právo zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR.

... S prihliadnutím na to, že to bol práve okresný súd, orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti a zmyslom činnosti ktorého je postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, je dôsledok - pocit márnosti snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľka nezvratne nadobudla, neospravedlniteľný.

... sťažovateľka [považuje] za potrebné, aby ústavný súd SR prihliadol na význam sporu v posudzovanom konaní vo zvýšenej miere a aby táto skutočnosť ovplyvnila priznanie finančného zadosťučinenia v plne požadovanej výške.

... Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľka žiada priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 Eur.

... Z vyššie uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky... po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

Právo sťažovateľky TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE, s. r. o.

- na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

- na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 15C/313/1994 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice I, aby konal vo veci sp. zn. 15C/313/1994 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 10 000 Eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1 SprV 222/2018 z 5. apríla 2018 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 23. apríla 2018.

3.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných v danej veci a taktiež tieto relevantné skutočnosti:

„... Konanie vo veci sp. zn. 15C/313/1994 sa začalo 17.6.1994. Sťažovateľ v konaní vystupuje na procesnej strane žalovaných. Predmetom konania je žaloba o odstránenie neoprávnenej stavby.

... Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, tak predmetné konanie je po právnej aj faktickej stránke značne zložitú. Vyžiadalo si rozhodovanie o zmene žalobného návrhu, o pristúpení ďalších účastníkov do konania, vo veci bolo potrebné viackrát nariadiť znalecké dokazovanie. Na okresnom súde sa vedie viac sporov s totožným predmetom konania, preto z dôvodu hospodárnosti konania boli tieto spory za účelom nariadenia znaleckého dokazovania spájané na spoločné konanie a následne vylučované na samostatné konania.

Správanie účastníkov konania neovplyvnilo podstatným spôsobom dĺžku doterajšieho konania.

Samotný postup súdu v konaní po 23 rokoch trvania sporu ťažko hodnotiť a zdôvodňovať. Táto dĺžka konania je z hľadiska ústavnoprávneho neakceptovateľná.

Súhlasím, aby ústavný súd o sťažnosti rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu v posudzovanom konaní zaujala toto stanovisko:

«1...

2. Na základe výzvy súdu oznamujem, že sťažovateľka súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania.

3. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka zaujíma toto stanovisko:

Samotný predseda okresného súdu poukazuje na to, že postup súdu po 23 rokoch trvania sporu možno ťažko hodnotiť a zdôvodňovať a dĺžka konania je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná. Sťažovateľka s týmto názorom bezvýhradne súhlasí, podotýka len, že napriek tomu, že ona samotná je účastníčkou (stranou) konania „len“ od 17. 6. 2004, teda 13 rokov a 10 mesiacov, ani táto dĺžka konania nie je z hľadiska jej ústavnou sťažnosťou namietaných práv obhájitelná či zdôvodniteľná.

4. Ako vyplýva z chronológie konania predloženého okresným súdom, v konaní sa vyskytovali viaceré obdobia úplnej nečinnosti. Takými je napr. obdobie od 17. 6. 2004 (kedy súd pripustil vstup sťažovateľky do konania) do 11. 11. 2004 (kedy spojil viaceré konania na spoločné konania). Znalecký posudok bol podaný až 29. 12. 2005, teda viac než po roku od spojenia vecí, a až po ďalších takmer piatich mesiacoch súd ustanovil v konaní ďalšiu znalkyňu. Napriek tomu, že znalkyňa doručila znalecký posudok dňa 3. 10. 2006, pojednávanie bolo nariadené až o ďalších 9 mesiacov a ďalšie o 6 a pol mesiaca.

5. Rozsudok, ktorý súd vyhlásil 2. 4. 2009, bol krajským súdom dňa 3. 11. 2011 zrušený. Ako vyplýva z rozhodovacej činnosti ústavného súdu, neefektívnym postupom je aj taký postup súdu, ktorý nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, teda aj zrušenie meritórnych rozhodnutí okresného súdu krajským súdom (nález sp. zn. II. ÚS 746/2016, nález sp. zn. III. ÚS 25/2017). Od spojenia vecí uznesením zo dňa 8. 8. 2012 až do 16. 11. 2015 súd nevykonal žiaden úkon.

6. Nemožno sa stotožniť s názorom predsedu okresného súdu, že vec je po právnej a skutkovej stránke zložitá. Ako je zrejmé, v konaní sa žalobcovia domáhajú odstránenia stavby, teda ide o vec, ktorá je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov v oblasti občianskeho práva.

7. Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že okresný súd prispel k porušeniu práv namietaných sťažovateľkou tak svojou neefektívnou činnosťou, ako aj viacerými obdobiami

nečinnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyhovel jej sťažnosti v plnom rozsahu.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu (ktorý si ústavný súd zapožičal) ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 313/1994, najmä v období od rozhodnutia okresného súdu o pripustení sťažovateľky do napadnutého konania:

Dňa 17. júna 1994 bola podaná žaloba o odstránenie neoprávnenej stavby žalobcami

██████████ a ██████████ proti žalovanej v 1. rade ██████████...

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-180 zo 17. júna 2004 pripustil, aby do konania ako žalovaná v 3. rade vstúpila obchodná spoločnosť TJ ŠPORTVÝROBA Košice, s. r. o. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 28. augusta 2004.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/1994-150 z 11. novembra 2004 spojil na spoločné konanie konania vedené pod sp. zn. 15 C 313/1994, 18 C 417/1994, 15 C 681/1994, 15 C 805/1994, 15 C 806/1994, 15 C 817/1994, 15 C 821/1994, 15 C 252/1994, 15 C 792/1994, 15 C 830/1994 a ustanovil znalca z odboru geodézie a kartografie, odvetvia geodézie a kartografie ██████████

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/1994-163 z 22. júla 2005 doplnil uznesenie č. k. 15 C 289/1994-150 z 11. novembra 2004, ktorým pripojil na spoločné konanie aj právne veci vedené pod sp. zn. 15 C 258/1994, 15 C 789/1994, 15 C 790/1994, 15 C 820/1994. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. októbra 2005.

Okresný súd prípisom z 23. novembra 2004 zaslal žiadosť katastrálnemu úradu.

Okresnému súdu bola 7. decembra 2004 doručená informácia z katastra nehnuteľností.

Dňa 29. decembra 2005 [REDAKOVANÉ], okresnému súdu predložil znalecký posudok č. 15/2005.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/1994-261 z 25. mája 2006 ustanovil znalkyňu z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovania nehnuteľností [REDAKOVANÉ].

Dňa 3. októbra 2006 bol okresnému súdu predložený znalecký posudok č. 43/2006 znalkyne [REDAKOVANÉ].

Okresný súd nariadil na 3. máj 2007 pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vyjadrenia účastníkov konania k otázke kontrolného znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], aby súd zvážil možnosť tohto postupu, prípadne nariadil doplňujúce znalecké dokazovanie.

Okresnému súdu bol 22. novembra 2007 [REDAKOVANÉ], predložený doplnok č. 4 k znaleckému posudku č. 15/2005.

Okresný súd pojednávanie 25. januára 2008 odročil na 29. február 2008 s cieľom špecifikácie predmetu žaloby a žalobného petitu s presným označením navrhovateľov, vyjadrenia zástupcu odporcu k špecifikácii navrhovateľov, pripojenia spisu sp. zn. 15 C 251/1994, predvolania svedkov, vykonania dopytu na Magistráte mesta Košice.

Okresný súd pojednávanie z 29. februára 2008 odročil na neurčito na účely predloženia spisu Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti z 27. februára 2008.

Okresný súd na pojednávaní 16. mája 2008 napadnuté konanie vylúčil na samostatné konanie.

Okresný súd nariadil na 14. august 2008 pojednávanie, ktoré bolo na základe poverenia konajúcej sudkyne odročené na 11. august 2008.

Okresný súd na pojednávaní 11. augusta 2008 uznesením pripustil zmenu návrhu, zastavil konanie vo vzťahu k niektorým žalobcom a pojednávanie odročil na 16. október 2008 s cieľom vykonania dopytu na znalca [REDAKOVANÉ].

Okresný súd na pojednávaní 16. októbra 2008 uznesením odročil pojednávanie na 4. november 2008 na účely výsluchu znalca [REDAKOVANÉ].

Okresný súd na pojednávaní 4. novembra 2008 odročil pojednávanie na neurčito s cieľom doplnenia znaleckého dokazovania.

V dňoch 20. novembra 2008 a 27. novembra 2008 ústavný súd (vo vzťahu k iným účastníkom konania, nie k sťažovateľke) nálezom sp. zn. IV. ÚS 251/08 a sp. zn. II. ÚS 284/08 vyslovil v napadnutom konaní porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie, ako aj trovy konania.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-284 z 27. novembra 2008 uložil znalcovi [REDAKOVANÉ], dopracovať znalecký posudok č. 15/2005 a doplnok k znaleckému posudku č. 4/2007. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2008.

Dňa 15. januára 2009 bol [REDAKOVANÉ], predložený znalecký posudok č. 1/2009.

Dňa 23. januára 2009 znalec [REDAKOVANÉ], požiadal o predĺženie lehoty na dopracovanie znaleckého posudku č. 15/2005 a doplnku č. 4/2007.

Dňa 3. februára 2009 sa vykonala na základe zvolania znalcom [REDAKOVANÉ], ohliadka objektov.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 19. marec 2009.

Okresný súd prípisom z 23. februára 2009 zaslal účastníkom konania, resp. právny zástupcom znalecký posudok č. 4/2009 a požiadal ich, aby sa v lehote 15 dní k nemu vyjadrili.

Dňa 4. marca 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovanej v 3. rade (sťažovateľky).

Dňa 11. marca 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalobcov.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-351 z 18. marca 2009 priznal odmenu za dopracovanie znaleckého posudku [REDAKOVANÉ]

Dňa 18. marca 2009 znalec [REDAKOVANÉ] ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, ktoré sa malo uskutočniť 19. marca 2009.

Na pojednávaní 2. apríla 2009 bol vyhlásený rozsudok, ktorým sa zriadilo časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu žalobcov k pozemku o výmere 600 m² pôvodne zapísanému v PKV č. 1539, k. ú. Košice-Sever, parc. č. 10610/2, ktorému zodpovedá právo

vlastníka stavby súp. č. 3436, teda žalovanej v 3. rade (sťažovateľky), na ktorom je táto postavená, nerušene užívať časť pozemku označeného ako diel č. 42 o výmere 1 m², ktorý svojou polohou zasahuje do parcely súboru CKN č. 6993/47 o výmere 1 m² (výrok I). Časť žaloby o náhradu za zriadenie vecného bremena sa vylučuje na samostatné konanie (výrok II). Žaloba vo vzťahu k žalovanej v 3. rade (sťažovateľke) sa zamieta (výrok III). Návrh vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade sa zamieta v celom rozsahu (výrok IV). O trovách účastníkov a štátu sa rozhodne po právoplatnosti rozsudku (výrok V a VI).

Dňa 6. apríla 2009 právny zástupca žalobcu vo 4. rade doručil okresnému súdu vyčíslené trovy právneho zastúpenia.

Dňa 25. mája 2009 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovanej v 3. rade.

Dňa 29. mája 2009 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalobcov.

Dňa 2. júna 2009 bolo okresnému súdu doručené odvolanie [REDACTED].

Okresný súd prípismi z 12. júna 2009 vyzval účastníkov konania na zaplatenie súdneho poplatku a zaslal im podané odvolania na vyjadrenie.

Okresný súd doručil krajskému súdu spis s opravným prostriedkom 24. júla 2009. Vec bola pridelená senátu 2 Co a vedená pod sp. zn. 2 Co 268/2009.

Okresný súd doručil krajskému súdu podanie žalovaného v 2. rade, ktoré bolo doručené okresnému súdu 19. októbra 2009.

Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 268/2009-647 z 5. apríla 2011 prerušil konanie do právoplatného rozhodnutia veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 4 Cdo 180/10 a na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 830/1994.

Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 268/2009-648 z 3. novembra 2011 zrušil rozsudok v napadnutej časti, teda vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a ktorým bolo zriadené vecné bremeno, v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá vo vzťahu k žalovanej v 3. rade (sťažovateľke) a k žalovaným v 1. a 2. rade v celom rozsahu a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie. Odmietol odvolanie proti výrokom o vylúčení nároku a o trovách účastníkov a štátu.

Dňa 11. januára 2012 bol spis pridelený sudkyňi [REDACTED] a bol vedený pod sp. zn. 15 C 313/1994.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 18. máj 2012. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu, že je nutné počkať do skončenia konania vo veci

sp. zn. 15 C 830/1994 pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky v kontexte nálezu ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 46/2012.

Dňa 24. apríla 2012 právny zástupca žalobcov predložil okresnému súdu rovnopis nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 16/2012-32.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-665 z 8. augusta 2012 spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 15 C 258/1994 a sp. zn. 15 C 313/1994. Konanie bude vedené pod sp. zn. 15 C 258/1994. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2012.

Dňa 29. mája 2013 bol zo spisu sp. zn. 15 C 313/1994 vylúčený spis sp. zn. 23 C 36/2012.

Dňa 3. novembra 2015 nariadila sudkyňa [REDAKOVANÉ] lustráciu v registri obyvateľov účastníkov konania na strane žalobcov.

Dňa 2. decembra 2015 bola vec vedená pod sp. zn. 15 C 313/1994 pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ].

Okresný súd 16. novembra 2015 pojednávanie odročil na neurčito s cieľom predloženia dokladov.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 23. marec 2018.

Dňa 2. marca 2018 bol okresnému súdu doručený zástupcom žalobcov návrh na rozšírenie strán sporu na strane žalovaného a vyjadrenie vo veci samej. Okresný súd v marci 2018 urobil úkony súvisiace so zasláním návrhu žalobcov žalovaným v 1. až 3. rade a zisťovaním.

Dňa 19. marca 2018 sudkyňa nariadila zrušiť termín pojednávania 23. marca 2018 z dôvodu potreby rozhodnutia o návrhu žalobcov na rozšírenie okruhu žalovaných.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-779 z 27. marca 2018 priznal odmenu znalcovi [REDAKOVANÉ], za vypracovanie znaleckého posudku č. 7/2016.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-783 z 28. marca 2018 pripustil, aby do konania na stranu žalovaných vstúpila ako žalovaná vo 4. rade Telovýchovná jednota Košice, ako žalovaný v 5. rade [REDAKOVANÉ] a ako žalovaná v 6. rade [REDAKOVANÉ].

Dňa 29. marca 2018 sudkyňa mailom požiadala o doloženie listín právneho zástupcu žalobcov.

Dňa 6. apríla 2018 právny zástupca žalobcov predložil požadované listiny.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 313/1994-788 z 19. apríla 2018 uložil povinnosť žalovaným vo 4. až 6. rade, aby sa vyjadrili k veci a označili dôkazy.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní „o zriadenie vecného bremena v prospech žalovaných“ vedenom pod sp. zn. 15 C 313/1994 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že zjavne neprimeraná dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

10.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že už vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 284/08 konštatoval:

„Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore v podstate nečinný. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 15 C 313/1994 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť jeho sporadické úkony (nariadenie pojednávania po 6 rokoch, nariadenie znaleckého dokazovania po viac ako 10 rokoch atď.).“

Okrem uvedeného celkovú dĺžku predmetného konania v trvaní už 24 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej možno už len na základe jej posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľnú s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Ústavný súd už navyše v predmetnej veci svojimi nálezmi č. k. IV. ÚS 251/08-24 z 20. novembra 2008 a č. k. II. ÚS 284/08-25 vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez priet'ahov. Už len od uvedených rozhodnutí ústavného súdu uplynulo takmer 10 rokov, pričom okresný súd bol v danej veci aj v tomto období krátkodobo nečinný, resp. nekonal vo veci efektívne.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd poukazuje iba na najvýraznejšie procesné pochybenia okresného súdu, ktoré spočívali najmä v tom, že napriek uvedeným, z pohľadu okresného súdu negatívnym nálezom ústavného súdu okresný súd konal vo veci nesústredene, nariaďoval pojednávania s dlhými odstupmi (niekedy aj takmer ročnými), spájanie vecí bolo neefektívne, jeho meritórne rozhodnutie muselo byť zrušené krajským súdom, teda jeho úkony sa v mnohom javia ako alibistické, pričom takýto nepochopiteľne dlhodobý postup súdu svojimi dôsledkami môže nadobudnúť už charakter odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*).

Ústavný súd konštatuje, že takmer 10 rokov trvajúce konanie už po vyslovení porušenia čl. 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní je aj v kontexte 24 rokov trvania predmetného konania ničím neospravedlniteľné, pretože ani po rozhodnutiach ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 251/08 a sp. zn. II. ÚS 284/08 okresný súd opakovane nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako odporkyňa v predmetnej veci počas súdneho konania

nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedenej nečinnosti, a teda k prieťahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľky, ale predovšetkým v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu. Ústavný súd pritom už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým všeobecné súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

11. Vzhľadom na to, že ústavný súd už svojimi nálezmi v minulosti prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez zbytočných prieťahov, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto o návrhu sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € „s prihliadnutím na to, že to bol práve okresný súd, orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti a zmyslom činnosti ktorého je postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, je dôsledok - pocit márnosti snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľka nezvratne nadobudla, neospravedlňiteľný“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä aj na povahu veci, považuje za primerané v sume 3 500 €. Ústavný súd pritom osobitne prihliadol na to, že vo vzťahu k napadnutému konaniu už opakovane vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, prikázal vo veci konať bez prietáhov, sťažovateľke už uložil satisfakciu a napriek tomu okresný súd nekoná vo veci s osobitnou starostlivosťou. Ústavný súd samozrejme prihliadol aj na to, že sťažovateľka sa stala účastníčkou (stranou) konania 17. júna 2004.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 2. januára 2018 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 23. apríla 2018). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € a režijný paušál v sume trikrát po 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľku predstavujú sumu 488,13 €; k tejto sume bolo potrebné pripočítať 20 % DPH, teda sumu 97,62 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 585,75 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľkou uplatnených trovách konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2018